

Kitekint? - Három amerikai nemzedék

2009 július 11. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Alexis de Tocqueville, amikor a XIX. század elején Amerikában járt, meglep?dve tapasztalta, hogy "az amerikaiak kortól, társadalmi helyzet?l és foglalkozástól függetlenül szüntelenül egyesüléseket hoznak létre.

Ezek nem csupán kereskedelmi és ipari szervez?dések, hanem ezerfajta más - vallási, erkölcsi, komoly,

haszontalan, nagy, kicsi, tartós, pillanatnyi, általános, korlátozott... Semmi nem érdemel olyan figyelmet, mint az intellektuális és erkölcsi szerveződések sora Amerikában". A neves amerikai szociológus, Putnam arra lett figyelmes, hogy a XX. század második felében megcsappant az amerikaiak civil szerveződései vágya, általában részvételük a közösség ügyeiben. Lényegesen kevesebben mennek el szavazni, kevesebb önkéntes munkát vállalnak, kevesebb a másokat segít? kezdeményezés, és az amerikaiak kevésbé aktívak a vallási közösségekben - így gyengülnek a civil szerveződések, valamint az emberek közötti érzelmi és információs hálók. Ezzel azonban fogynak a társadalmi t?ke (amit a civil szerveződések és az emberek közötti kapcsolatok alkotnak) Amerikában, amely fontosabb, mint a fizikai t?ke (föld, ingatlanok, eszközök) vagy a pénzt?ke, és fontosabb, mint a humán t?ke (tudás, tehetség, szorgalom), mert a gazdasági sikerhez több kell ebb?l a láthatatlan t?kéb?l, mint gépb?l, pénzb?l vagy tudásból. Minél több civil szerveződéssel él egy társadalomban, és minél többen tagjai kluboknak, egyesületeknek, civil mozgalmaknak, vallási és lakóhelyi közösségeknek, annál több bizalom és együttműködési készség halmozódik fel az adott társadalomban. Minél több a civil szerveződéssel, annál erősebb lesz a kölcsönösség és viszonyosság magatartási mintája, amikor úgy teszünk valamit egy másik emberért vagy a közösségért, hogy nem várok azonnali és jól körülírt ellentételezést, hanem tudom, hogy valamikor, valaki, valamiben viszonzozza majd azt, amit másokért tettem. Rövid távon önzetlen vagyok, éppen ezzel alapozom meg, hogy később érvényesülnek érdekeim. Ez igen hatékony társadalmi technika, mert a közösség minden tagját minden időben érdekeltté teszi mások segítségével. Jelentősége a pénzhez mérhető, mert a balta és a medve?r cseréjéhez képest mennyivel jobb az a pénz, amivel e kett?n kívül minden más árut is megvehetek, ahogy jobb az "általános viszonyosság" magatartási mintája is annál, amikor valakinek valamilyen szívességet teszünk, de már tudom, hogy pontosan mit kérek érte cserébe. Ebben a társadalmi t?kében volt erőszak Amerika, és ez olvad el igen gyorsan az utóbbi évtizedekben. Miért?

A közösségi szellem és a társadalom ügyeiben való aktív részvétel gyengül, mert egyre többen kerülnek a pénz és az idő nyomása alá: különösen az amerikai nők tömeges munkába állása vett el időt a közösségtől. A televízió az egyik legerősebb ok - ma egy átlagos amerikai naponta négy órát tölt el televíziónézéssel: ez nem csupán négy órát vesz el a családtól, barátoktól, egyesületektől és a közösségtől, hanem bizonyíthatóan érdektelenebb lesz a közügyek iránt a tévéfügg? ember fennmaradó idejében is. A politika, a társadalom és a kis közösségek iránti érdeklődés gyengítésének leghatásosabb eszköze a televízió, mert nem hús-vér emberi közösségekben alakulnak ki a magatartásminták és a vélemények, hanem egy központi véleményvezérlés révén.

A legerősebb ok azonban mégis az, hogy ki milyen nemzedékhez tartozik. Az 1900 és 1940 között született amerikaiak 70 százaléka megy el szavazni, míg az 1940 és 1980 között születettek közül már csak 40 százalék. A közösségi ügyekben való részvétel többi területén is hasonlóan éles határvonal húzódik meg e két nagy létszámú nemzedék között. Putnam az első "hosszú polgári nemzedéknek" hívja, a második négy évtized meghatározó nemzedékét az 1946 és 1964 között született "baby-boomer" korosztálynak - ?k alkotják a felnőtt amerikaiak egyharmadát. Míg az első nemzedék meghatározó élménye - az 1929-33-as gazdasági összeomlás kivételével - a biztonság, az életszínvonal emelkedése és Amerika erősödése, addig a másodiké J. F. Kennedy és Martin Luther King meggyilkolása, a vietnami vereség és 1970 után a korábban folyamatos életszínvonal-emelkedés megtörése. E két nemzedék fiatalkorának eltér? eseményei és érzései határozzák meg későbbi viszonyukat a társadalomhoz. Érdekes azonban, hogy néhány éve újból erősödik az amerikai egyetemisták körében a közügyekben való részvétel, ami talán annak köszönhető, hogy valamikor az 1980-as években egy újabb négy évtizedet átfogó "nagy nemzedék" indult útnak. Az 1980-90-es évek amerikai élménye megint egy sikeres és erős Amerika, hiszen az USA lett az egyetlen szuperhatalom, és a 90-es évek gazdasági virágzást hoztak.

Úgy t?nik tehát, hogy a társadalmi t?ke gyarapodásában vagy csökkenésében a nemzedéki élményeknek van a legnagyobb szerepük. Igen fontos, hogy egy nemzedék eszmélésének és felnövekedésének idején mennyire biztonságos, sikeres, erős és bizakodó egy társadalom, mert ez határozza meg az öntudat, önbizalom és bizalom, valamint az együttműködés értékeinek erejét az adott országban. Putnam könyve egyértelműen azt üzeni nekünk, hogy felel?sek vagyunk a következő évtizedek társadalmi t?kéjéért azon keresztül, hogy milyen világot teremtünk ma a megszület?, eszmél? és felnövekv? nemzedékeknek.

Magyarország olyan lesz holnapután, amilyen társadalmat teremtünk vagy elt?rünk a mai Magyarországon.

(Robert D. Putnam: Bowling alone, The Collapse and Revival of American Community, Simon and Schuster, New York, 2000)

Matolcsy György, hetivalasz.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázzatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló